

Religió Catòlica del Batxillerat

Amb la incorporació de la matèria de Religió al currículum de Batxillerat, la legislació educativa a Espanya és coherent amb la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, que reconeix el dret de tots a una educació integral i el dret preferent de les famílies a triar el tipus d'educació que haurà de donar-se als seus fills i filles. Aquests drets i llibertats fonamentals estan així reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966 i la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea del 2000. La LOMLOE, a més, en el primer apartat del seu primer article, ha assegurat el compliment efectiu dels drets de la infància segons el que s'estableix en la Convenció sobre els Drets del Nen. Són referències bàsiques del dret internacional ratificades per l'Estat espanyol. Es compleix així el que s'estableix en la Constitució espanyola de 1978 en el seu Títol primer sobre drets i llibertats fonamentals, en el referit a la llibertat religiosa i el dret a l'educació.

En aquest marc, l'ensenyament de la Religió Catòlica es proposa com a matèria curricular d'oferta obligatòria per als centres escolars i de lliure elecció per a les famílies. Forma part de la proposta educativa necessària per al ple desenvolupament de la personalitat dels estudiants. Amb la seva identitat i naturalesa, la matèria de Religió Catòlica, en línia amb les finalitats pròpies del Batxillerat, afavoreix el procés educatiu de l'alumnat, contribuint a la seva formació integral i al ple desenvolupament de la seva personalitat. Proposa, específicament, contribuir a la maduració del projecte personal i professional, amb llibertat i responsabilitat, en diàleg amb l'antropologia cristiana, els seus principis i valors socials; i amb ideologies i humanismes presents en la nostra societat. Respon a la necessitat de comprendre críticament i millorar creativament la nostra tradició cultural, les seves expressions i significat, en contextos plurals i diversos. I complementa la necessària educació en valors humans i cristians que orienta el desplegament del projecte vital que aspira a la seva realització personal i professional, així com a la seva preparació per a l'educació superior.

La matèria de Religió Catòlica a l'escola es caracteritza per les seves contribucions educatives plantejades en línia amb els objectius, finalitats i principis generals i pedagògics del conjunt de l'etapa, també amb les competències clau. Amb els aprenentatges del currículum, inspirats en l'antropologia cristiana, s'enriqueix el procés formatiu de l'alumnat, si així ho han triat les seves famílies: s'accedeix a aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn familiar que contribueixen a madurar la identitat personal; a aprenentatges d'hàbits i valors, necessaris per a la vida individual i social; i a aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida i formen part del necessari creixement interior. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots, enforteixen el poder transformador de l'escola i suposen una contribució pròpia a l'aprenentatge permanent al llarg de la vida.

El currículum de la matèria de Religió Catòlica és resultat d'un fecund diàleg de la Teologia, font epistemològica que proporciona els sabers bàsics essencials per a una formació integral a l'escola inspirada en la visió cristiana de la vida, amb altres fonts curriculars, especialment la psicopedagògica, que orienten la necessària formació acadèmica a Batxillerat. El disseny curricular de la matèria de Religió Catòlica ha tingut en compte el context global que està vivint l'educació en les primeres dècades del segle XXI: ha dialogat amb el marc europeu d'educació en les seves competències clau de 2018 i vol integrar-se en el seu horitzó de 2025, s'ha deixat interpel·lar per la sensibilitat dels objectius de desenvolupament sostenible i la ciutadania global i intercultural, i ha tingut en compte l'oportunitat de tornar a imaginar el futur de l'educació prioritant l'aprendre a ser i a viure amb els altres. Alhora, s'ha deixat afectar pels compromisos del Pacte Educatiu Global, promogut per l'Església catòlica, que subratlla la centralitat de la persona en els processos educatius, l'escolta de les noves generacions, l'acolliment de totes les realitats personals i culturals, la promoció de la dona, la responsabilitat de la família, l'educació per a una nova política i economia i la cura de la casa comuna. Especialment, el currículum de Religió Catòlica s'obre a les iniciatives eclesials de la Missió 4.7, sobre l'ecologia integral, i de l'Alt Comissionat per a la Fraternitat Humana conformat per diverses religions per a construir la casa comuna i la pau mundial. D'aquesta manera, l'ensenyament de la Religió Catòlica, mantenint la seva peculiaritat i l'essència del diàleg fe-cultura i fe-raó que l'ha caracteritzat en la democràcia, acull els signes dels temps i respon als desafiaments de l'educació en aquest segle XXI.

L'estructura del currículum de Religió Catòlica s'integra en el marc curricular de la LOMLOE i és anàloga a les de les altres àrees i matèries escolars, contribuint com aquestes al desenvolupament de les competències clau a través d'una aportació específica. És un currículum obert i flexible per a facilitar la seva programació en els diferents entorns i centres educatius.

Es plantegen, en primer lloc, les sis competències específiques pròpies de l'àrea de Religió Catòlica. Són comunes per a totes les etapes, proposen gradualment aprenentatges de caràcter cognitiu, instrumental i actitudinal; i permeten el desenvolupament de les competències clau. Algunes competències específiques estan centrades en la formació de la identitat personal, conreen les dimensions emocionals i afectives i promouen que cada alumne i alumna conformi amb autonomia, llibertat i empatia el seu projecte vital, inspirat per l'antropologia cristiana. Unes altres subratllen la dimensió social i cultural, necessària per al desplegament de la personalitat individual i la construcció responsable i creativa dels entorns socioculturals des del missatge cristià d'inclusió i fraternitat. I unes altres proposen la visió cristiana de la vida, el coneixement de Jesucrist i de l'Església, i contribueixen a una síntesi de la fe cristiana capaç de dialogar amb altres sabers i disciplines escolars.

En segon lloc, es proposen els criteris d'avaluació que estan directament relacionats amb les competències específiques.

En tercer lloc, es proposen els sabers bàsics necessaris per a aconseguir la proposta formativa de l'àrea de Religió Catòlica. Aquests sabers, que deriven específicament del diàleg de la Teologia i la Pedagogia, constitueixen els coneixements, destreses i actituds necessaris per a l'assoliment de les competències específiques.

En el currículum, els sabers bàsics es presenten organitzats en tres blocs. El primer bloc gira entorn del descobriment de la vida i de l'autonomia personal, a la llum del missatge cristià, que s'enriqueix amb valors de llibertat, responsabilitat, comunicació de les emocions i idees pròpies. El segon bloc planteja el coneixement de l'entorn, la trobada amb els altres i la cura d'un mateix i dels altres per a créixer en harmonia i comunió. El tercer bloc facilita la comprensió de la tradició social i la identitat cultural per a aprendre a viure amb els altres, a respectar la naturalesa, construir entorns inclusius i diversos i construir la casa comuna. Tots els sabers es plantegen amb un sentit obert per a facilitar la seva adaptació al context.

Finalment, les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de la matèria de Religió Catòlica estableixen una proposta didàctica en línia amb les altres matèries de l'etapa i les situacions d'aprenentatge. La seva programació constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més pròximes dels centres educatius i del context social, per a plantejar la programació didàctica de la matèria de Religió Catòlica en propostes interdisciplinàries. Les propostes metodològiques d'aprenentatge cooperatiu, d'aprenentatge-servei i d'aprenentatge per projectes facilitaran l'aprenentatge.

Competències específiques

- 1. Comprendre i assumir el projecte vital personal, reconeixent les pròpies idees i creences, contrastant-les amb l'antropologia cristiana i altres cosmovisions, per a inserir-se en la vida adulta i en el món professional.**

La maduresa personal, amb tota la seva dignitat, drets i llibertats, que els permeti als estudiants actuar amb autonomia i responsabilitat, amb respecte i esperit crític, en contextos socials i culturals diversos, constitueix un objectiu d'aquesta etapa educativa a la contribueix aquesta competència de la matèria de Religió Catòlica. Suposa identificar els elements clau del projecte vital assumint una visió global i integradora de totes les vivències personals amb les seves possibilitats i límits. Implica valorar la riquesa i diversitat de la vida humana i la seva obertura a la transcendència, gestionant amb criteri propi les pròpies experiències, les arrels familiars i culturals i la interdependència dels altres. Comporta el desenvolupament de la dimensió vocacional i professional de la pròpia vida, identificant les pròpies idees i creences en diàleg crític amb altres cosmovisions en contextos de pluralitat.

En el desenvolupament d'aquesta competència exerceix un paper essencial la maduració d'un projecte de vida personal a partir de les pròpies arrels i experiències, i en diàleg amb les diverses ideologies i religions que conformen les societats actuals. Ajudarà en aquest accés a la vida adulta el coneixement crític de les propostes de l'antropologia cristiana i el seu ensenyament social. L'adquisició d'aquesta competència suposa haver conformat un projecte vital que permeti als estudiants exercir la ciutadania democràtica, amb llibertat i responsabilitat, amb una consciència cívica que atengui la perspectiva local i global, per a participar corresponsablement en la construcció d'una societat justa i equitativa.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CD1, CD4, CPSAA1.1, CPSAA1.2, CPSAA3.1, CPSAA4, CPSAA5, CE2, CE3, CCEC3.1.

2. Reconèixer i desplegar el caràcter relacional de l'ésser humà, com a fonament dels deures i llibertats, desenvolupant actituds cíviques i democràtiques, contrastant l'Evangelí amb altres humanismes i ideologies contemporànies, per a aprendre a viure amb els altres i contribuir a la construcció d'una societat inclusiva.

El reconeixement de la naturalesa religiosa i social i el caràcter dialògic de l'ésser humà amb la seva dignitat, com a fonament dels drets i llibertats, amb actituds cíviques i de cooperació en la construcció social de la democràcia, són objectius formatius d'aquesta etapa educativa als quals hi contribueix aquesta competència de la matèria de Religió Catòlica. Aprendre a viure amb els altres implica reconèixer la dimensió social de la dignitat i els drets humans amb les seves implicacions ètiques de llibertats fonamentals i deures socials. Suposa valorar la vida social amb les seves necessitats de desenvolupament econòmic i de gestió política amb criteris de justícia i democràcia. Comporta comprendre l'alteritat i la interdependència de la vida humana que necessàriament reclama la cura solidària de tots en societats plurals, justes i equitatives.

El desenvolupament d'aquesta competència suposa valorar la gestió de la pròpia llibertat personal, amb les seves idees i creences, i les relacions amb totes les pertinences en les quals estem integrats. En aquest procés formatiu ajudarà l'anàlisi crítica de les propostes morals del pensament cristià en diàleg amb altres humanismes i ideologies. L'adquisició d'aquesta competència facilita la participació responsable en la presa de decisions democràtiques, en la resolució pacífica i positiva de conflictes socials i econòmics, promovent valors de diversitat, interdependència, cooperació, amistat social, solidaritat intergeneracional i ecodependència, augmentant així el benestar personal i social i, per tant, el bé comú.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2; CCL5; CP3; STEM5; CD3; CPSAA2; CPSAA3.2; CC1; CC2; CC4; CE1.

3. Interpretar els desafiaments democràtics, socioeconòmics i ecològics, analitzant les seves causes i conseqüències des de la moral social de l'Església, destriant les propostes sociopolítiques de les religions i els moviments socials, per a assumir l'ecologia integral i la responsabilitat personal i social en la cura de la vida i del planeta.

Les propostes sobre la dignitat humana i els drets socials són finalitats formatives d'aquesta etapa educativa als quals la matèria de Religió Catòlica contribueix i, a més, tracta de motivar el seu aprenentatge que es fonamenta en la seva proposta de plenitud humana expressada en el Regne de Déu. Es proposa comprendre la vocació a la fraternitat humana, anunciada en Jesucrist: la superació de la injustícia i la violència, dels fonamentalismes polítics i integrismes religiosos. Suposa la proposta de l'Evangeli per a la construcció de la casa comuna, la cultura de la trobada, la cura del planeta, la diversitat i la inclusió de tots i cadascun dels éssers humans en un àmbit de vida i d'humanitat plena. Implica l'anàlisi crítica dels desafiaments democràtics i socioeconòmics, analitzant les seves causes i conseqüències des de la moral social de l'Església, destriant les solucions que proposen les religions i els moviments socials. Es completa amb la proposta de l'esperança cristiana que supera la immanència del material.

El desenvolupament d'aquesta competència suposa educar la mirada i la contemplació de la realitat, haver assumit críticament els valors d'una ciutadania democràtica i d'una ecologia integral; haver desenvolupat un compromís personal i social de denúncia de totes les situacions de pobresa i injustícia; i contribuir a il·luminar propostes sociopolítiques per a incloure a tots a la casa comuna, especialment als més desfavorits. L'adquisició d'aquesta competència facilita la participació social i política des d'un compromís cívic i democràtic, i es realitza en un diàleg interdisciplinari de tots els sabers i ciències des d'una visió cristiana que suposa la plenitud humana. Per això, aquesta experiència religiosa pot fonamentar i motivar els projectes vitals personals, la democràcia, la justícia i la pau, la sostenibilitat i el bé comú.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, STEM3, CD1, CPSAA2, CPSAA3.2, CC3, CC4, CE1, CCEC3.1, CCEC4.2.

4. Comprendre i admirar el patrimoni cultural, interpretant el seu significat i expressions amb els mètodes d'anàlisi propis de cada disciplina, valorant críticament les aportacions del cristianisme en el desenvolupament dels pobles, per a intervenir amb criteri propi en el diàleg intercultural, la creació artística i en la construcció social del pensament.

La comprensió i l'admiració de les formes en les quals les idees i creences s'han expressat en les diferents cultures, a través dels diversos llenguatges com les arts, els costums i altres manifestacions socials ètiques, són objectius educatius

als quals contribueix aquesta competència de la matèria de Religió Catòlica. Implica comprendre i apreciar les diverses manifestacions artístiques de la nostra cultura, tant en les seves expressions com en els seus significats, per aconseguir un coneixement més complet de la història de la humanitat. Suposa valorar com l'expressió de les idees i creences en diversos llenguatges ha generat identitats culturals i sentits de pertinença social i política. Enforteix l'exercici de la llibertat d'expressió i l'admiració per la diversitat cultural en totes les seves manifestacions històriques o actuals, audiovisuals o digitals. Comporta apreciar i cuidar, amb sentit crític i constructiu, les civilitzacions i el patrimoni cultural que poden enriquir les nostres identitats personals i socials.

El desenvolupament d'aquesta competència reclama un coneixement interdisciplinari del llegat cultural amb els mètodes propis de cadascun dels sabers; requereix l'anàlisi crítica de les aportacions del cristianisme en el desenvolupament dels pobles, en concret, és necessari un diàleg de la fe cristiana amb la cultura, la història, l'art i la literatura; i inclou el diàleg interreligiós. L'adquisició d'aquesta competència proporciona l'adequada comprensió del patrimoni, conrea la sensibilitat artística i creativa, desenvolupa la corresponsabilitat intergeneracional; facilita una participació en el diàleg intercultural, amb iniciativa personal, a través de la creació artística i en la construcció social i cultural.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL4, CP3, CD2, CD3, CC3, CCEC1, CCEC2, CCEC3.2, CCEC4.1, CCEC4.2.

5. Valorar la dimensió espiritual com a font de sentit i aprenentatges vitals, a través de l'anàlisi de les experiències personals, del coneixement de les tradicions espirituals, i del diàleg interdisciplinari amb altres visions de la vida i del món, per a descobrir les oportunitats personals, socials i culturals de l'experiència espiritual com a proposta de plenitud de la vida personal i comunitària.

El reconeixement i valoració de la dimensió espiritual com a font de sentit i aprenentatges vitals constitueix l'objectiu essencial d'aquesta competència específica de Religió Catòlica. Proposa el reconeixement i estima de l'experiència religiosa com una de les capacitats pròpies de la naturalesa humana, amb les seves emocions, afectes, símbols i creences, i que s'expressa de múltiples formes. Reclama un coneixement crític de la pròpia tradició religiosa i un diàleg interdisciplinari sobre les tradicions i religions de la història, així com d'altres visions de la vida i del món. Suposa incorporar entre els elements clau de la identitat personal i social a la dimensió espiritual o a l'experiència religiosa que pot proporcionar sentit al projecte vital. Implica valorar amb criteri propi les oportunitats personals, socials i culturals del fet religiós com a proposta de plenitud de la vida personal i comunitària.

En el desenvolupament d'aquesta competència exerceix un paper decisiu el coneixement de l'experiència religiosa cristiana testimoniada pels principals relats bíblics i per personatges rellevants de la seva història, així com el coneixement de les diverses religions i els seus personatges destacats. Es necessita un diàleg del cristianisme amb la filosofia i la ciència; també amb les altres religions. L'adquisició d'aquesta competència suposa destriar les oportunitats personals, socials i culturals de l'experiència religiosa com a proposta de plenitud de la vida, com a possible resposta a les preguntes existencials sobre el sentit de la vida. També suposa aprendre a viure les opcions personals en contextos de diversitat religiosa i aprendre a participar del diàleg intercultural.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CPSAA1, CPSAA2, CPSAA4, CC3, CE2, CCEC1, CCEC3.1, CCEC4.1.

6. Conèixer el mètode propi de la Teologia i les seves diferents especialitats analitzant el seu lloc entre els sabers i disciplines, establint un diàleg transdisciplinari amb les altres ciències, per a afrontar críticament els desafiaments ètics i la transformació social.

L'acostament a la Teologia com a disciplina acadèmica i com un dels sabers universitaris, amb el seu mètode propi, constitueix una finalitat formativa d'aquesta competència específica de la matèria de Religió Catòlica. Proposa comprendre amb suficient rigor acadèmic els continguts essencials del missatge cristià, en diàleg interdisciplinari amb altres matèries. Suposa promoure amb pensament crític i el diàleg intercultural i interreligiós amb les aportacions de tots els sabers. Implica la cerca de solucions, afrontar els desafiaments ètics, els processos de transició ecològica, digital i la transformació social propis del nostre context local i global. Suposa conèixer la proposta de l'Evangelí per a la construcció de la casa comuna i la cura del planeta, la diversitat i la inclusió de tots i cadascun en una humanitat plena.

El desenvolupament d'aquesta competència aporta els sabers bàsics per a un acostament crític i conscient a les creences i els valors propis de la fe cristiana, facilitant el diàleg amb altres disciplines acadèmiques. El coneixement de la Bíblia, Jesucrist i l'Església seran aprenentatges essencials en el desenvolupament d'aquesta competència. L'adquisició d'aquesta competència capacita per al diàleg entre la fe i la raó, la fe i les ciències, la fe i les cultures; promou el diàleg intercultural i interreligiós necessari per a la superació de fonamentalismes polítics, culturals i religiosos; i prepara per a una vida plena, amb identitat personal, en contextos plurals, mantenint les conviccions i creences pròpies amb ple respecte a les dels altres.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL3, STEM4, CD1, CPSAA3.1, CPSAA4, CPSAA5, CC1, CC4, CE3, CCEC1.

CURSOS DE BATXILLERAT

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Identificar i interpretar les idees i creences que conformen la identitat personal, contrastant-les amb categories fonamentals de l'antropologia cristiana (creació, imatge de Déu, llibertat, pecat, finitud, etc.) i d'altres cosmovisions.

1.2. Reconèixer els elements essencials d'un projecte vital en clau vocacional i professional des de l'autonomia, la llibertat i la responsabilitat social, amb una actitud sincera de cerca de la veritat, tenint en compte la proposta cristiana i els valors socials.

Competència específica 2

2.1. Valorar, en el desenvolupament de la identitat personal, la pertinença a múltiples esferes socials, promovent compromisos de respecte a la diversitat i inclusió en societats democràtiques.

2.2. Distingir els principis fonamentals del missatge social cristià, contrastant-los amb altres humanismes i ideologies contemporànies, aplicant-los a diferents situacions socials.

Competència específica 3

3.1. Descriure els reptes polítics i econòmics en entorns locals i globals, analitzant les seves causes i proposant possibles solucions a la llum de la proposta moral del Regne de Déu i d'altres cosmovisions.

3.2. Dissenyar projectes personals i comunitaris que promoguin la plenitud humana i la transformació social, creant la responsabilitat individual, la justícia social i l'ecologia integral.

Competència específica 4

4.1. Valorar i admirar les diverses expressions històriques del patrimoni comú de la humanitat, analitzant com el cristianisme s'ha integrat en la història, amb llums i ombres, impregnant la cultura.

4.2. Participar activament en la creació cultural amb sentit crític, desenvolupant sentiments de pertinença a la pròpia tradició i construint la diversitat cultural des de criteris humanitzadors propis de l'Evangeli.

Competència específica 5

5.1. Identificar la dimensió espiritual de la persona i la diversitat del fet religiós, valorant-les com una realitat present en les cultures que s'expressen de diferents formes en les societats plurals.

5.2. Valorar l'experiència cristiana manifestada en Jesucrist i en tants testimonis al llarg de la història, com a resposta plena a les qüestions vitals i de sentit, en diàleg interdisciplinari amb propostes filosòfiques diverses.

Competència específica 6

6.1. Reconèixer les característiques pròpies del saber teològic, quant al seu mètode, fonts i contingut, identificant les semblances i diferències amb altres sabers, especialment amb la ciència, i valorant les seves aportacions ètiques.

6.2. Destriar els desafiaments de la civilització actual, establint les contribucions que tant la ciència com la teologia poden realitzar transformació social, des d'una mútua col·laboració.

Sabers bàsics

A. La vida com a vocació personal i professional en diàleg amb l'humanisme cristià

– Objectius vitals, desenvolupament de la vocació personal i projecte professional.

– L'experiència de la trobada amb Déu al llarg de la història com a font de desenvolupament ple del que és humà.

– Habilitats i destreses per a descobrir, analitzar i valorar críticament les diferents pertinences com a mitjà d'enriquiment personal.

– La visió integral de la persona en la seva dignitat i en la seva llibertat segons l'antropologia cristiana.

– La concepció de l'ésser humà en altres cosmovisions filosòfiques i religioses, en diàleg amb la teologia cristiana de les religions.

– Projectes personals i professionals, en la vida eclesial i social, desenvolupats en clau vocacional.

– La vida en societat, condició necessària del desenvolupament vital de la persona.

– Sentit artístic i creativitat en el diàleg fe-cultura

– Aportacions de l'experiència religiosa cristiana per a una vida amb sentit en diàleg amb altres paradigmes.

– Estratègies per al diàleg transdisciplinar i síntesi personal com a aprenentatge al llarg de la vida

B. Diàleg fe-raó i fe-cultura

– Fenomenologia de l'experiència religiosa: elements propis i diferències del cristianisme amb altres tradicions filosòfiques i religioses.

– Síntesi de la Història de la Salvació en clau relacional i trinitària.

- L'anunci del Regne de Déu i les seves implicacions personals, sociopolítiques i escatològiques.
- Humanisme cristià: Jesucrist, salvació i model d'humanitat plena.
- Les manifestacions socials i culturals com a expressió dels valors i creences de la identitat dels pobles.
- El cristianisme i la seva expressió artística en la música, la literatura i les arts.
- Habilitats per a l'anàlisi i la contemplació d'obres d'art sobre relats bíblics, història de la salvació i vida de Jesucrist.
- Experiència espiritual i religiosa en figures històriques de diferents tradicions religioses i culturals.
- Reconeixement crític en l'entorn social i cultural de manifestacions de la dimensió espiritual de la persona.
- Mètode teològic i mètode científic: continguts i enfocaments propis de cada disciplina.
- Relacions ciència i fe al llarg de la història i en l'actualitat.
- Diàleg fe-raó en la història de la ciència, la filosofia i la teologia.

C. Inserir-se críticament en la societat

- Valors socials, pensament crític i projecte personal i professional.
- Principis fonamentals de la doctrina social de l'Església (DSI).
- Estratègies per a l'anàlisi dels principals problemes socials, polítics, econòmics i ecològics del món actual, a la llum de la doctrina social de l'Església i d'altres humanismes.
- Les relacions de l'Església amb l'organització política i democràtica, en els nivells locals, estatals i globals, en la seva dimensió històrica i actual.
- Coneixement i valoració de les diferents iniciatives mundials que busquen llançar projectes de futur sostenible, especialment els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).
- Projectes socials i de promoció humana de l'Església, en la història i en el present, i la seva aportació a la inclusió social i al bé comú.
- Actituds de diàleg i col·laboració amb altres religions i cultures que possibilitin una convivència pacífica i tolerant entre les diferents tradicions.
- Principals desafiaments de la humanitat i les seves implicacions ètiques: valor de la vida, justícia, ecologia, transhumanisme i intel·ligència artificial, etc.

Orientacions metodològiques i per a l'avaluació

Al llarg d'aquesta etapa, amb les propostes metodològiques i els aprenentatges de la matèria de Religió Catòlica, inspirats en l'antropologia cristiana, es consolida el procés de desenvolupament personal i social dels alumnes i les alumnes: s'aprofundeix en aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn social que contribueixen a madurar la identitat personal i cultural; s'assenten aprenentatges d'actituds i valors, necessaris per a la vida individual i social; es maduren aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida, formen part del necessari creixement interior i la preparació per a la vida adulta i professional. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots i totes, enforteixen el poder transformador de la societat i suposen una contribució pròpia a la seva formació acadèmica.

Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de la matèria de Religió Catòlica són el conjunt d'estratègies, recursos, accions i situacions d'aprenentatge organitzades i planificades pel professor o professora, o per l'equip docent, per a possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'adquisició de les competències específiques previstes en aquesta etapa. Aquestes orientacions comparteixen els plantejaments didàctics propis d'aquestes edats, de les altres matèries i les situacions d'aprenentatge que es proposen per al conjunt del Batxillerat. La seva programació didàctica es concretarà en l'exercici de l'autonomia dels centres escolars i constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més pròximes del context alhora que s'harmonitza amb el projecte educatiu. Aquest currículum facilita la seva programació didàctica com a matèria curricular específica en el conjunt de l'etapa i ofereix l'oportunitat de plantejar-se en projectes compartits amb altres matèries o àmbits curriculars transdisciplinars.

Els plantejaments metodològics d'aquesta matèria es fonamenten, globalment, en l'atenció personalitzada a l'alumnat, en la diversitat d'activitats, estratègies, recursos i altres mètodes didàctics; en la cura del desenvolupament acadèmic de l'alumnat respectant el seu ritme evolutiu; en l'aprenentatge individualitzat i cooperatiu; en la relació dels aprenentatges amb l'entorn, en un enfocament competencial orientat a l'acció, l'emprenedoria i l'aplicació dels sabers. Serà necessari tenir en compte les condicions personals, socials i culturals de tots els alumnes i les alumnes. L'avaluació es comprèn com a part d'aquest procés d'ensenyament i aprenentatge. La matèria de Religió Catòlica confereix una insubstituïble responsabilitat a la figura del docent la intervenció del qual és essencial en la gestió del procés d'ensenyament, tant en la seva programació com en el seu desenvolupament i avaluació.

La didàctica de la matèria de Religió Catòlica plantejada en termes d'un currículum competencial haurà de promoure el protagonisme de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge. Alguns dels passos a seguir en les seqüències d'aprenentatge són:

- Partir de l'experiència concreta de l'alumne i l'alumna, i de la seva realitat personal, familiar, social i cultural;
- Identificar i formular amb pensament crític els interrogants i qüestions que susciten aquestes situacions;
- Buscar, analitzar i contrastar les experiències i interrogants, amb fonts bíbliques, el Magisteri eclesial, el patrimoni artístic, i altres referències del diàleg fe-cultura;
- Elaborar respostes personals i socials des de la llibertat individual amb ple respecte a les idees dels altres, contrastades amb els principis de l'ensenyament social de l'Església;
- Dialogar amb altres cosmovisions i religions, per a la construcció de la vida en societats plurals i democràtiques basades en el bé comú;
- Comunicar amb assertivitat i empatia les idees i creences pròpies utilitzant amb creativitat diversos llenguatges;
- Aplicar aquest procés formatiu en la construcció de la identitat personal i del projecte vital i professional com a preparació per a l'aprenentatge per a tota la vida, i en la transformació social. La diversitat de metodologies actives que es poden aplicar hauran de tenir en compte els passos d'aquest itinerari pedagògic i les competències específiques, els criteris d'avaluació i els sabers bàsics, és a dir, els aprenentatges essencials d'aquesta matèria. Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació programades harmonitzaran de manera coherent aquests aprenentatges que es proposen en la matèria de Religió Catòlica, les necessitats pròpies de l'alumnat, i els objectius d'etapa i el perfil de sortida.

Atenció personalitzada

El currículum de la matèria de Religió Catòlica, també en les seves orientacions metodològiques, aposta per una educació personalitzada, que posa a la persona en el centre de tots els processos educatius. Això exigeix acompanyar a cada alumne i alumna tenint en compte la seva personalitat i el seu propi ritme d'aprenentatge, acollir i cuidar la seva experiència personal, familiar i social, respectar la seva autonomia i llibertat, promovent els vincles amb els altres per a créixer individual i comunitàriament. Amb l'atenció personalitzada s'afavoreix el compromís i la implicació dels propis estudiants en el seu procés de coneixement, atenent a totes les dimensions de la personalitat de manera integrada. En concret, la matèria de Religió Catòlica atén i acompanya el desenvolupament de la interioritat, l'espiritualitat, i l'experiència religiosa de l'alumnat. Entre altres recursos per a aquest aprenentatge amb valor personal, es pot utilitzar a l'aula l'elaboració del portafolis del talent i dinàmiques per a aprendre a pensar, d'educació emocional i d'escolta activa, la implementació de la classe invertida, la generació d'activitats metacognitives.

Treball individual i cooperatiu

Les propostes metodològiques de la matèria de Religió Catòlica hauran d'afavorir experiències d'aprenentatge d'atenció individualitzada i treball cooperatiu, en grup petit o amb tot el grup classe, per a enriquir els processos cognitius amb la participació activa dels alumnes i les alumnes en la presa de decisions, afavorint el sentit de responsabilitat i pertinença; d'aquesta manera s'incrementa la motivació i el compromís amb el seu aprenentatge. Per això, al costat de l'atenció personal i les orientacions del professorat, es proposa la realització de tasques i accions en grups heterogenis promovent la col·laboració, no la competitivitat, per a desenvolupar hàbits de treball en equip a l'aula que anticipen la vida en societats plurals. Aquest aprenentatge cooperatiu contribueix a motivar i mantenir l'atenció de l'alumnat i desenvolupa la seva autonomia personal. En concret, la matèria de Religió Catòlica proposa valors d'autonomia i llibertat personal, de responsabilitat social i cura del planeta. Entre altres recursos per a aquesta metodologia es poden aplicar a l'aula tècniques de treball cooperatiu formal i informal, i l'ús responsable de les tecnologies i les xarxes socials, l'aprenentatge per reptes, desafiaments o problemes, la utilització de webs socials i espais col·laboratius en xarxa.

Disseny Universal d'Aprenentatge

La metodologia de la matèria de Religió Catòlica tindrà en compte els principis del Disseny Universal d'Aprenentatge per a programar propostes didàctiques compostes per pràctiques d'aprenentatge, ensenyament i avaluació que contribueixin a enriquir el procés de desenvolupament integral de l'alumnat, promovent el seu progrés en el reconeixement de la tradició religiosa i cultural de l'entorn familiar i social, en l'adquisició d'actituds, valors i creences necessaris per a la seva vida personal i en societat, en el creixement interior i projecte vital i professional, així com en l'expressió de les seves pròpies emocions i experiències de manera respectuosa i empàtica generant entorns inclusivament i interculturals. Es fomenten així processos pedagògics accessibles per a tots per la diversitat d'estratègies i recursos, d'espais i temps, que s'utilitzen a l'aula i per l'adaptació del currículum a les necessitats dels diferents ritmes d'aprenentatge. En el disseny de les activitats d'aquesta matèria es tindrà en compte la flexibilitat del currículum, els contextos d'ensenyament inclusivament, i la utilització de recursos accessibles per a tots.

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge constitueixen el nivell més concret d'un procés de programació didàctica del currículum. És un conjunt de tasques relacionades entre si per a facilitar l'aprenentatge a partir d'experiències viscudes per l'alumnat. Les propostes metodològiques de la matèria de Religió Catòlica poden

recrear a l'aula situacions significatives i quotidianes del seu entorn personal, familiar, social i cultural, referides a les necessitats i interessos dels alumnes i les alumnes a aquestes edats, per a abordar els sabers bàsics, els criteris d'avaluació i les competències específiques als quals van vinculats. Els docents de la matèria de Religió Catòlica poden proposar situacions d'aprenentatge estimulants, significatives i integradores, contextualitzades i respectuoses amb el procés de desenvolupament integral de l'alumnat en totes les seves dimensions. Hauran de tenir un plantejament precís dels aprenentatges essencials de la matèria de Religió Catòlica que s'esperen aconseguir. Aquestes situacions presentaran reptes o problemes amb una complexitat coherent amb el desenvolupament de l'alumnat, la resolució del qual impliqui la realització de diferents activitats i la mobilització dels aprenentatges que es busquen per a la creació d'un producte o la resolució d'una acció; afavoriran la transferència dels aprenentatges adquirits en la matèria de Religió a contextos de la realitat quotidiana de l'alumne i l'alumna, en funció del seu progrés maduratiu. Es buscarà contribuir al diàleg, al pensament creatiu i crític, així com a la inclusió, la sostenibilitat i la ciutadania democràtica i global. Les situacions d'aprenentatge en la matèria de Religió Catòlica tindran en compte els centres d'interès de l'alumnat i possibilitarà la mobilització coherent i eficaç dels diferents coneixements, destreses, actituds i valors propis d'aquesta matèria.

Aprenentatge basat en projectes

L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia activa basada en reptes i tasques en les quals l'alumnat assumeix una major quota de responsabilitat i en el qual el professorat orienta el procés. Aquesta proposta metodològica permet interioritzar els aprenentatges curriculars a través del treball cooperatiu, les eines de desenvolupament cognitiu, l'avaluació competencial i la metacognició. Es tracta d'una metodologia que possibilita que la matèria de Religió Catòlica es programi de manera globalitzada amb altres matèries de l'etapa; aquesta transdisciplinarietat afavoreix atendre les preguntes que interessin a l'alumnat i el treball per àmbits. Encara que es poden dissenyar els projectes amb diversitat d'itineraris, és important la pregunta o el desafiament inicial per a despertar l'interès i la curiositat de l'alumnat; és necessari un tema central, que sol denominar-se tòpic generatiu, per a vertebrar les connexions amb els aprenentatges que entraran en joc. La resposta al repte o la pregunta ha de ser l'elaboració d'un producte final que ha d'estar definit a l'inici i que activarà diverses competències en la seva realització. Es necessita programar els fils conductors i les diverses tasques i activitats que l'alumnat desenvoluparà. També cal definir els sabers bàsics i les competències específiques relacionades amb el projecte, així com els recursos necessaris. L'avaluació no es planteja només com a objecte de quantificació, sinó com a instrument d'acompanyament i de millora.

Aprentatge orientat a l'acció

Les propostes metodològiques de la matèria de Religió Catòlica suposen un enfocament de l'aprenentatge orientat no sols al creixement personal, també al seu desenvolupament social i de relació amb el context; per tant, es busca un enfocament orientat a l'acció en el qual l'alumnat pugui ser protagonista implicat en el seu procés d'aprenentatge. A més, aquests aprenentatges propis de la matèria hauran d'estar connectats amb l'entorn familiar i el seu context per a relacionar-los de manera pràctica, mobilitzar-los i aplicar-los en la seva vida quotidiana en situacions de diversitat religiosa, personal i social. Incorporar la diversitat cultural i religiosa pròpia de l'aula i de l'entorn, contribuirà a despertar i fomentar la consciència i el diàleg intercultural, així com l'interès i la curiositat per la diversitat d'identitats personals i socials en les quals el fet religiós sigui un element propi. Aquest model d'intervenció a l'aula permetrà l'estima i el respecte per la diversitat religiosa i cultural, facilitant que l'alumnat reconegui les manifestacions culturals i transformadores de l'entorn, així com altres expressions religioses i artístiques pròpies de la nostra tradició cultural i del compromís social de l'Església. L'alumnat serà progressivament conscient de les referències religioses, socials i culturals, i podrà identificar diferències i semblances per a valorar i apreciar tant la cultura pròpia com la dels diferents pobles i religions. L'aprenentatge-servei és una metodologia recomanable per a aquest enfocament.

Avaluació

L'avaluació de l'alumnat es comprèn com a part del procés d'ensenyament i aprenentatge, a més de permetre la valoració dels aprenentatges i el nivell de competència adquirit, ajuda a identificar millores en el procés d'ensenyament. També possibilita detectar dificultats per a aplicar les mesures de reforç necessàries. Els criteris d'avaluació són l'element curricular per a orientar aquesta part del procés d'ensenyament i aprenentatge, entenent l'avaluació com a oportunitat per a formar a persones capaces de desenvolupar-se en situacions reals d'experiència i comunicació, compromeses en la cura de les persones i del planeta, que inicien un aprenentatge que es prolongarà al llarg de la vida; per això és essencial identificar oportunitats de millora permanent.

Per a facilitar l'avaluació, els plantejaments didàctics han d'incloure elements clarament relacionats amb els criteris d'avaluació, les competències específiques, i el seu vincle amb els descriptors operatius, la qual cosa permetrà evidenciar i avaluar els aprenentatges proposats en els productes finals que l'alumnat ha de crear. En una avaluació competencial és imprescindible valorar tant el procés com els resultats.

L'avaluació de la matèria de Religió Catòlica es realitzarà en els mateixos termes i amb els mateixos efectes de les altres matèries de l'etapa. Haurà de tenir en compte tots els processos de l'activitat pedagògica que es desenvolupa a l'aula i preveure les eines i instruments necessaris per a observar el nivell d'adquisició

de les competències específiques. En la mesura que sigui possible, com a subjectes progressivament autònoms i responsables del seu aprenentatge, els alumnes i les alumnes han de participar en l'avaluació i el procés seguit per a l'adquisició de les competències específiques pròpies de la matèria. Per a això s'haurien de combinar els diferents tipus d'avaluació: la realitzada pel docent, autoavaluació de l'alumnat sobre si mateix de manera que puguin prendre consciència del seu procés d'aprenentatge i sigui progressivament més responsable d'ell, i coavaluació entre iguals que ha de desenvolupar-se en un ambient de respecte i empatia.

Les tècniques i estratègies per a l'avaluació hauran de ser diverses, accessibles i adequades a la diversitat de l'alumnat. Es recomanen eines com les rúbriques per a mesurar el nivell d'assoliment de l'alumnat, llistes de control, escales de valoració o acarament, i els portafolis o diaris d'aprenentatge, que constitueixen suports físics i digitals que afavoreixen la recollida i sistematització de la informació del procés d'aprenentatge. Aquestes avaluacions poden realitzar-se a partir de l'observació del professorat i entre iguals, de l'autoreflexió, la discussió reflexiva i de l'anàlisi de productes, de manera que tant el professorat com l'alumnat puguin dialogar sobre el procés d'aprenentatge, sent el professor o professora qui defineixi els indicadors de l'aprenentatge.